

Milí přátelé!

PROČ SE NA VÁS OBRACÍME?

Nejsme spokojeni se stavem věci naší emigrace. Jsme si vědomi, že je zaviněn hlavně nedostatkem orientace v dnešní složité světové problematice a nedostatkem ideového národního programu. Benešova koncepce se Sovětským svazem, přijatá téměř celým národem, se nezdařila vinou komunistů. Slovanské a sociální naděje se ukázaly nebezpečnými ilusemi. Chybí kritický pohled na nedávnou minulost a spolehlivý a poctivý rozbor dnešní situace a hlavně: přijaté ideové směrnice dalšího postupu. Proto politické vedení není jednotné. Nevycházejíc ze svých stranických ohrad, sleduje spíš okamžitá mocenská a politická seskupení sil ve třech hlavních státech protisovětské fronty. A větší část emigrace, jež nehraje žádné role v politickém životě, snaží se dostat ze své sociální a morální bídy.

CO NAVRHOJEME?

Protože hlavním duchovním nedostatkem celého národa ať doma nebo venku je naprostá desorientace, musíme hledat prostředky k hledání této ztracené orientace. Nedomníváme se, že může být snadno a rychle nalezena, ale již pouhý fakt, že zde bude tribuna, která umožní zapojení do naší vlastní a tím i evropské a světové problematiky, nesmírně pomůže překonávat pocit duchovní izolace našich uprchlíků a vrátí jim pocit normalnosti a jistého sebevědomí. Už zaležení Svobodného zítřku přineslo na tomto poli velkou úlevu. Chceme jít a nezbytný krok dále. Pokusíme se přispět k svědomitému řešení dnešní světové i naší problematiky sociologicky, ekonomicky, psychologicky atd. Pak teprve bude možno hledat politickou linii doma i venku.

Doufáme soustředit kolem revue, již proto zakládáme, nejlepší síly naší emigrace a domácího odboje.

Zveme Vás k spolupráci.

Příloženě Vám posíláme stručný soupis problematiky, jak jsme si její nastínili. Očekáváme od Vás jednak jeho rozmnožení o otázky, jež Vy pokládáte za naléhavé, jednak články na jednotlivá témata dnešní naší "české a slovenské otázky".

Hlavním posláním našeho časopisu bude hledání programu pro český a slovenský národ. Tomu prospěje i pravdivé líčení vývoje k unoru i po něm a stavu dnešní emigrace po celém světě. Uvítáme proto i Vaše postřehy a uvahy z míst, na něž jste se dostali na svém útěku, zprávy o Vaší práci mezi studentstvem, krajany - usedlíky a ostatní emigrací ze zkomunizovaných zemí atd. a ovšem i charakteristické zprávy a objektivní uvahy z domova.

Zastavme rostoucí skepsi a neklid, s jakým většina exulantů pozoruje stranické a osobní boje těch, kteří se nepoučili ani svým selháním v unoru, uvědomělým soustředěním a cílevědomou tvůrčí činností.

První lednové číslo chceme věnovat hlavně uvědomění dnešní desorientace čl. emigrace i lidí doma. Druhé, unorové, pravdivému a upřímnému vyličení unorových událostí v Č.S.R. a jejich příčin. Jedno z dalších čísel otázky evropského federalismu atd., jak už ostatně vysvítá přibližně z připojeného soupisu některých bodů.

Očekáváme Vaše připomínky a uvahy co nejdříve.

Za přípravný redakční kruh: F. Baum, H. Procházka, Ludvík, J. Ševčík, Š. Štípa.

V Ženevě dne 17. prosince 1948.

Na nejpálčivější otázky, které bychom rádi v časopise prodiskutovali, pokládáme:

1. Skutečný stav duchovní a politické orientace doma i v exilu. Rádi bychom jej podrobně a nemilosrdně rozebrali, at výsledky, k nimž dojdeme, budou sebesmutnější. To je totiž první podmínka k nalezení cesty: vědět, na čem opravdu jsme. Po našem názoru je v tomto ohledu situace velmi špatná a bezutěšná, patrně nejhorsší od dob národního obrození před 150 lety.
2. Tato bezutěšnost vyvstane nejlépe tomu, kdo nepokládá žádnou devisu v československém politickém životě za předem zaručenou, nýbrž podrobuje všechny kritické analýze. Jednou takovou mylnou devisou je podle našeho soudu tvrzení, že český a slovenský národ jsou a vždy byly ve svém jádře demokratické. Vymeme-li se demagogickému překrucování, které chce demokracii vidět v plebejskosti a nízké životní úrovni, nemůžeme si demokratický národ představit jinak než jako národ schopný vytvořit a udržovat v chodu demokratická zřízení i s jejich náplní. Myslíte, že v případě obou našich národů tomu skutečně tak bylo? Nebyli spíše T.G. Masaryk a Edvard Beneš proti své vůli vtlačeni do pozice národních vůdců s velikým V, zatím co oba chtěli být jen dočasnými presidenty? Typicky demokracickým národem jsou Švýcaři, jimž už po dlouhá léta nestojí v čele žádný politik světového jména a přece demokracie se s úspěchem udržuje, neboť je tu spousta dobrých průměrných demokratických politiků. Myslíte, že něco takového by bylo možné u nás? Nemí unor dokladem jasně opačným?
3. Další iluze; vedoucí k růžovému nazírání na naši současnou situaci, je stále opakované tvrzení, že otázka československá je otázkou evropskou. a že se tudíž nemůže celkem nic stát. Jak tomu rozumíte? Nám se zdá, že tvrzení je pravdivé, avšak neobsahuje nikterak - a to je náš tragický omyl - záruku, že nám nehrozí žádné nebezpečí. Otázka československá je otázkou evropskou potud, že všechny konflikty, které se v Československu a o Československo odehrávají, jsou vždy jen součástí zápasu evropského a světového. Ovšem budoucnost našich národů, to jest, jak z toho zápasu vyjdeme, závisí výhradně na naší duchovní situaci, jak dalece jsme schopni pochopit smysl onoho velikého zápasu. Po té stránce se domníváme, že je dnes důvod k velmi krutému pesimismu. Naše národy nejsou v tomto posledním zápase vůbec na výši situace, vůbec nevědí, oč jde.
4. Jak chápete odpovědnost inteligence a jak jste spokojeni s tím, co vidíte? My se cítíme hluboce stísněni. Máme-li se vyhnout nedorozumění, musíme říci, že - až na nepatrné výjimky - český a slovenský národ žádnou inteligenci nemá a nevydává. Máme jen určitou skupinu lidí - pravda, dosti početnou - která svým rozumovým nadáním, vypěstovaným a zušlechťeným ve školách, by se mohla inteligencí stát, kdyby k tomu měla odvahu a mravní páteř. Inteligence je inteligencí potud, pokud nebere za jisté nic, o čem se sama nepřesvědčí. Velmi nekodoticky by se dalo říci, pokud slouží, ale neposluhuje /jaká ironie, že tento znamenitý ~~záruk~~ postřeh vydal člověk, který se v současné době osvědčuje jako nejzbabělejší lokaj všeho hloupého, průměrného, závistivého a sterilního, co lze vycítit z omšelého výrazu "lid", jak mu rozumí nynější režim doma/. U inteligence také nemůže a nesmí být řeči o třídní příslušnosti, či lépe řečeno zvěšovací sklo třídní příslušnosti musí být nejprve ze všech odloženo inteligencí.
5. Stejně zhoubná iluze, která se však více vyskytuje a je nebezpečnější doma než za hranicemi, je mylné chápání objektivitativy a neutrality jako nepostradatelných součástí demokracie. Určitá část našich národů, zejména intelektuálové, mají v tom ohledu v hlavách a srdcích naprostý

Stav duchovní a politické orientace doma i v exilu. Rádi bychom jej podrobně a nemilosrdně rozebrali, at výsledky, k nimž dojdeme, budou sebesmutnější. To je totiž první podmínka k nalezení cesty: vědět, na čem opravdu jsme. Po našem názoru je v tomto ohledu situace velmi špatná a bezutěšná, patrně nejhorsší od dob národního obrození před 150 lety.

znatek. Jistě neutralita a objektivita jsou nerozlučnými průvodními zjevy a na druhé straně opět předpoklady demokratického světa. Z toho však logicky plyne, že tam, kde demokracie jako politická instituce byla odstraněna, neutralita - právě v zájmu objektivity - není více možná. Znovu se vracíme k první a čtvrté otázce a tvrdíme, že v demokracii - kromě dohody o jejím zachování - nemůže být nic předem pokládáno za zaručené, myslím, za zaručené lepší nebo horší. Demokracie zajišťuje kolbiště, aby se všechny proddy mohly utkati za přibližně stejných podmínek. Zachování tohoto nestranného kolbiště je proto životním zájmem těchto národů a žádný politický směr prostě nemůže najít ospravedlnění, aby tuto platformu odstranil. Jakmile se některý politický směr nechá zlákat k jejímu znásilnění, končí všechna neutralita a směr musí být právě v zájmu jejího obnovení bezohledně potírán všemi prostředky.

6. Nezdá se Vám též, že užasné mnoho zmatku bylo napácháno tím, co bychom mohli nazvat "lidový komplex"? Dotkli jsme se toho ve čtvrté otázce. Je to stará chyba, která v poslední době vyrostla do užasných rozměrů. Opět se jí dopouštějí v hlavní míře intelektuálové /pravíme "intelektuálové", nebot, jak jsme již pověděli, inteligenci žádnou nebo téměř žádnou u obou našich národů nemáme./ Je to jednak zvětšelé, a jednostranné chápání demokracie, že totiž kritériem všech hodnot je usudek většiny, jednak zbabělá snaha bezradných intelektuálů hledat poučení a vedení u těch, za něž jsou odpovědní a jež by měli vést, kdyby byli inteligenci a nikoli jen intelektuály. V češtině a slovenčině lze díky zvláštnímu významu slova "lid" resp. "l ud" vystopovat další zlomyslný a rafinovaný umysl intelektuálů desorientovat národy. Je to prostě tvrzení, že průměrnost je pramenem absolutních mravních soudů.

7. K tomu přistupuje mnoho jiných komplexů, by řekli bychom strašidel. Zatím co komplex předcházející lze zčásti chápat jako vulgární překrucování klasické teorie demokracie, t.zv. komplex vývoje na příklad lze vložít jako infiltraci zjednodušených termínů marxistických do slovníku všech lidí, i těch, kteří by pokládali za urážku, kdyby byli jako marxisté označeni. Máme na mysli chápání vývoje jako 1/ absolutní reality 2/ absolutní mravní hodnoty. Obojí jsou dva strašlivě omyly a neváháme říci, duchovní zločiny. Bez dlouhých výkladů můžeme konstatovat, v cem

s námi jistě budete souhlasit, že: ad 1/ vývoj je heuristická konstrukce a sporný termín, nebot objektivně existuje jen změna či řada změn; zda tyto změny spojíme v řetěz příčin a následků, dokonce předem určený, závisí na našem filosofickém zaměření a temperamentu; ad 2/ vývoj, i kdyby objektivně existoval, není absolutní mravní hodnotou, před kterou bychom se museli a měli právo nečinně sklonit a oponenout svou mravní povinnost, varovat před zlem a bojovat proti němu. Zdá se nám však nejspíš, že "strašidlo vývoje" působí v dvojím směru: jednak skutečně desorientuje počtivě, jednak - a to mnohem více - je výmluvou zbabělcům.

8. S komplexem vývoje nerozlučně souvisí, a v naší zemi obzvláště, tak zvaný komplex historický. Proč mrtvá historická hlediska hrají takovou roli v Československu, lze porozumět z vývoje posledního století, Československý stát byl z velké části obnoven na základe práva historického. Tak se stalo, že dějepis překročil daleko meze svého skutečného významu. Stal se balasten, řetězcem mrtvol, jež visí na šíji našemu současnému národnímu životu. Zatím co komplex vývoje působí v tom smyslu, že uspává mravní bdělost, historický komplex je pravou noční můrou, jež vstupuje do všech našich politických rozhodování a zastírá aktuální problematiku. Vystupuje ve formě různých "historických mrtvol", to jest překonaných

problémů a minulých nebezpečí, větrných mlýnů, proti nimž bojujeme jako Don Quijote, zatím co živá srstelná nebezpečí nevidíme. Nesmyslný strach z Němců v letech 1943 a 1945, kdy Německo bylo již prakticky poraženo a tak vyřazeno ze světové politiky na řadu generací /vedle jiných průvodních zjevů, jež tuto skutečnost ještě více zesilují/ nás vedl do nárůče nepřítelů mnohem strašnějšího, již tím pouhým faktem, že toh byl nepřítel živý, silný, aktuální. Zaspali jsme aspon dvacet let evropských dějin a pokračovali v nicotných sporech • kousky uzení ještě v době, kdy uhočila hodina Evropy federalisované nebo žádné.

9. Jedním z největších zvrachlých zločinů naší skupiny intelektuálů je ospravedlnování revoluce jako abstraktní hodnoty. Málokde panuje v tom ohledu tak dokonale zvrachlák jako u nás. Důvody jsou ve věčné opozici, jakou jsme vedli a musili vésti proti státní moci téněř v celé své moderní historii. Nicméně tato skutečnost nemůže učinit z černého bílé. Revoluce je zločinem, stejně jako válka a všechny ostatní násilné prostředky a své ospravedlnění musí najít skrze mravní ideál, jež nelze jinak prosadit, jenuž se násilím brání v pokojném šíření; tedy je to něco jako vražda v sebeobraně. V demokracii je revoluce naprosto ilegální a její podněcovatelé musejí být jako škůdcové zemští znoškodněni. To je přesně to, co bylo opomenuto u nás a co přivedilo unor.

10. Bylo by velikou zásluhou, kdyby se někomu podařilo ukázat, co se skutečně dělo u nás v unoru. Myslíte, že byste se mohli pokusit • objektivně vyličení celého průběhu? Tomu však asi musí předcházet větší počet pravdivých ličení z různých pozorovatelů. Je nutno se vyvarovat toho, abychom nepřejali, ani v polemice, komunistický slovník a pokřivené vidění věcí.

11... Co nyslíte o evropském a světovém hnutí za federální vládu?

Nezdá se Vám, že tento problém naprosto ignorujeme, místo abychom o něm kriticky uvažovali a viděli jeho aktuálnost? Neří řešení Evropy, sjednocené a federalisované, současné východiskem z pašich beznadějně zamotaných žabouysích vad o Těšínsko, německého a maďarského problému atd.?

12. Nepodléháme mzozi bezděčné komunistické propagandě a terminologii, která rafinovaně zjednodušuje současné světové politické napjetí na zápas mezi kapitalismem a nastupujícím socialismem? Nedonníváme se často, že ~~js~~ jsme se od komunistů odlišili již tím, že jsme se prostě postavili na druhou stranu, zatím co především musíme rozpoznat, že o nic takového vůbec nejde? Musíme podrobit současné dění poctivé a trpělivé analýse do všech podrobností. Uvidíme tak, že současný nástup komunismu je jen jen jednou z fází krise demokracie, jež se datuje od třicátých let, kdy se jevila ve formě fašismu.

14. V souvislosti s tím lze říci, jak beznadějně straší v hlavách našich nekomunistických intelektuálů - a o ty nám nejvíce jde, ti zavinili unor tím, že mu nezabránili - jiné heuristické konstrukce a sociální skutečnosti, které se staly posvátnými fetiši. Je to na příklad nauka o třídách. Co se moderní sociologie nabadala a napracovala v tom sněru, aby ukázala, jak zmrzačena je skutečnost, viděná brýleni třídních schémat, jak třída je téměř nepostizitelný komplex nejruznějších okolností, z nichž sociálně nejplatnější je uvědomění, osobní postoj jednotlivcův. Pro československou vědeckou a hlavně politickou veřejnost to zřejně neplatí. Tam všichni přemílají marxistické fráze, primitivní, čerpané z poznatků sociologie na dětinském stupni před rokem 1848. Ani to stále přemílání by však nebylo tak na škodu, jako okolnost, že se tyto pojmy vyvinuly v prírné fetiše, naprosto nedotknutelné.

14. Mnohem konkrétnější příklad sebevražedného fetišismu v našem politickém životě je chápání zahraničně politického postavení a vztahů našeho státu. Zdá se, že zde vyvrcholila stupidita, nahrazená v obou našich národěch za celá staletí. Nevím, kde jinde než v Československu lze slyšet z ust-vážných lidí, kteří tvrdí, že mají rozhled, nelogické výroky, jako: "Naše zahraničně politické poměry jsou určeny jedinou provází bezce z. změny!" "Musíme se v zájmu zabezpečení své nezávislosti politické vzdání nezávislosti hospodářské!" "Patříme do východní slovanské oblasti", což za a/ není vůbec pravda, za b/ je jen obměnou nacistického tvrzení o život-ních prostorech, atd. Dokonce i takové výroky jsme musili slyšet, jako: "Jsme příliš malí, abychom mohli být nezávislí!"

15. A tak jsme byli přikováni k nejosudnějšímu bludnému kruhu, k na-šemu "přátelství, zpečetěnému krví" /ukáže se ještě, či/. Nikomu nenapa-dlože po první světové válce byla naše nezávislost, aspon theoreticky, zaručena Francií, a přece se nikdo nedomníval, že by měla být proto v Č.S. R. nejsilnější politickou stranou strana radikálně socialistická, jako poměr k Sovětskému svazu byla vlastně dvojitá tragická chyba; jednak, jak jsme ukázali, již pojetí nezměnitelných děv v zahraniční politice, jednak idiotické připuštění jeho vlivu do naší vnitřní politiky. Ovšem první silně ovlivila druhou. Kdybychom vedle toho měli rozvíjetí nezi-národní postavení SSSR a problém, má-li být trpěna diktatura třeba jen v jednom státě, překročili bychom naše užší československé hledisko. Ovšem i tento problém je velmi důležitý a zajímalo by nás, co o něm sou-díte.

16. Jaké jsou naděje demokracií v její s komunistickým totalismem, viděné přísně kriticky? Myslíte, že zbraně, jichž tak zvané demokratické mocnosti užívají, jsou přinášeny? Je to vůbec možné, jestliže svého ne-přítele neznají? Není československý případ dokladem v malém, že se nic nedá podniknout, dokud nevíme, oč jde? Jsou si demokracie vědomy, že proti nim nastupuje nová síla společenská, která se kryje za klamnými názvy socialismus, dělnické hnutí, odborové hnutí, jež odvádějí zcela na ne-správnou cestu?

17. Jak často se přechilo proti zásadě, že demokracie je diskuse! Vždyt toto tvrzení znamená také zcela samozřejmě, že v s e c h n o i e předučetn diskuse v demokracii. Nezaručili jsme se předem dobrovolně tím, že jsme vyloučili některé předměty z naší diskuse? Podrobně i v or-ganizaci politického života se děly věci nepochopitelné, proč zrovna čtyři a jen čtyři strany? Proč ne dvacet čtyři nebo čtyřicet, nebo jen dvě, ale podle přirozené potřeby?

18. Nebylo selhání demokratických sil v Československu v únoru také zjeven generacním? Je Vám zřejmá tragika těch, kteří měli bojovat po třetí ve svém životě sartelný zápas a kteří tento zápas tedy raději vzdali? Že Československo nešlo onu t.zv. střední generaci politiků, vycouvanou republikou, zatím co na druhé straně stály četné šiky totality, přítomné v každém národě a které vlt z východu našel pod své prapory? Studenti v únoru jediní měli rozvahu a odvalu postavit se jasně proti komunistickému puči. Neměli ovšem k tomu mocenské ani formální prostředky. Jejich posice v emigraci je podobná. Podaří se jim vytvořit si tribunu, kolem níž se sdruží a připraví k nutnému zásahu do naší poli-tiky? Jaké jsou jejich společné generacní rysy?

Redakce **SMUTEČNOSTI** prosí všechny čtenáře, aby tento dotazník vyplnili a zaslali zpět na adresu "Case postale 393, ~~CHATEAU-Grand~~" - Umožníte nám tak administrační práci a zajistíte si doručování revue na správnou adresu.

Jméno

Adresa

Předplatné /Prosíme o sdělení, zda má podpísaný možnost předplatné zaplatit.
- **SMUTEČNOST** budeme nadále zasílat zdarma do táborů v Německu, Itálii a Rakousku a těm, kteří oznámí, že nemají možnost ani prostředky částku zaslat/

.....

Váš názor o dopisovních číslech **SMUTEČNOSTI** : /eventuelně v příloze/
Kladný

.....

.....

Zaporný

.....

Navrhované zlepšení **SMUTEČNOSTI**:

Jakým způsobem byste mohl spolupracovat s redakcí:

Pisání článků /z kterého oboru/

Účastí na úkolech nachozených ve **SMUTEČNOSTI** /medicína, sportovci a p./

.....

.....

Jakým jiným způsobem

.....

.....

Přeji si, aby mi byla nadále zasílána **SMUTEČNOST** na výše uvedenou adresu a sice výtisk/y/-uvádím adresy osob, které by, myslím mohly se **SMUTEČNOSTI** spolupracovat

/Jméno, adresa/ 1/

2/

3/

a které by měly o **SMUTEČNOST** zájem :

1/

2/